

Міністерство освіти і науки України  
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна  
Кафедра міжнародних економічних відносин

## **КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

**з дисципліни**

### **«ДИПЛОМАТИЧНИЙ ПРОТОКОЛ ТА ЕТИКЕТ»**

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)  
галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»  
спеціальність – 056 «Міжнародні економічні відносини»  
освітня програма – «Міжнародні економічні відносини»  
спеціалізація – 056 «Міжнародні економічні відносини»  
вид дисципліни – за вибором  
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач: к.е.н., доц. Резніков В.В.

## 1. Навчальний контент:

### 1.1. Тематичний план навчальної дисципліни:

**ТЕМА 1. Предмет, значення і завдання курсу «Дипломатичного протоколу і етикету».**

Дипломатичний протокол як політичний інструмент дипломатії. Систематизація та кодифікація норм протоколу в процесі розвитку міжнародних відносин. Специфічні риси протоколу та церемоніалу. Поняття дипломатичного протоколу. Обов'язковість чіткого дотримання норм дипломатичного протоколу в міжнародних відносинах.

**ТЕМА 2. Роль етикету у професійній діяльності дипломатів та ділових партнерів.**

Історичні етапи формування й становлення дипломатичного протоколу і етикету. Поняття «етикету ділового спілкування», його роль у міжнародних відносинах. Зовнішність та поведінка дипломата та ділової людини. Звернення, привітання, знайомство. Свідectво поваги. Зовнішній вигляд і поведінка дипломата. Візитні картки. Чоловіча та жіноча форми одягу у дипломатичному і діловому протоколі. Сувеніри й подарунки.

**ТЕМА 3. Державне службове і протокольне старшинство.**

Поняття старшинства у дипломатичному протоколі. Протокольна практика використання протокольного старшинства у різних країнах світу. Ієрархія у придворному етикеті. Правила взаємовідносин старшинства згідно з дипломатичним протоколом. Правила звернення, листування, вітання, у придворному, дипломатичному, діловому, державному етикеті.

**ТЕМА 4. Візити у дипломатичному протоколі.**

Візит як спосіб спілкування державних діячів. Види і класифікація візитів за суб'єктом складом і метою. Поняття офіційних і неофіційних візитів. Дипломатичний протокол і візити в міжнародних економічних відносинах (загальна характеристика). Поняття «програма візиту». Організація і проведення конференцій, прес-конференцій, засідань.

**ТЕМА 5. Прийоми у дипломатичному протоколі.**

Поняття «дипломатичний прийом». Класифікація дипломатичних прийомів: офіційні, неофіційні та напівофіційні; з розсадкою, без розсадки; денні та вечірні. Вид і місце прийому. Особливості планування дипломатичних прийомів: вибір дати, місця, часу проведення та формування списку гостей.

**ТЕМА 6. Організація та проведення візитів та прийомів у дипломатичному протоколі.**

Особливості організації та проведення візитів офіційних та неофіційних представників держав, враховуючи основні етапи: підготовка до візиту, організація приїзду/від'їзду делегацій, їхнє розміщення, виконання програми візиту.

**ТЕМА 7. Протокол ведення переговорів.**

Поняття «дипломатичні переговори». Проведення переговорів на найвищому й високому рівнях. Попередня підготовка до проведення переговорів. Протокол ведення переговорів. Підписання міжнародних документів, обмін пам'ятними записками наприкінці переговорів. Офіційні та неофіційні заходи після проведення переговорів (етикет, система). Проведення переговорів у рамках підприємницької діяльності. Попередня підготовка до переговорів. Правила ведення переговорів між підприємцями. Проведення неофіційних зустрічей до та після переговорів.

**ТЕМА 8. Дипломатичне листування та дипломатичні документи.**

Поняття «дипломатичне листування», його роль у міжнародних відносинах. Дипломатичний протокол і міжнародне листування. Дипломатичне спілкування, класифікація. Класифікація дипломатичних документів. Основні вимоги до дипломатичних документів (структура документа, вимоги до оформлення різних дипломатичних документів).

1.2. Дипломатичний протокол та етикет: Методичні рекомендації до семінарських та практичних занять, самостійної роботи, виконання індивідуальних науково-дослідницьких завдань / укл. В.В. Резніков. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – 48 с. Режим доступу: <http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:771027/Source:default>

2. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи:

- Протокол і етикет - культура офіційного спілкування. Особливості протоколу і етикету старої і нової дипломатії.

- Правила взаємовідносин старшинства згідно з дипломатичним протоколом.
- Форма одягу. Схема розсадки на прийомі. Особливості харчування різних культур.
- Типові програми проведення офіційних і неофіційних візитів.
- Програма прийому. Організація й проведення прийому.
- Зовнішність та поведінка дипломата та ділової людини. Звернення, привітання, знайомство. Сувеніри, квіти й подарунки.
- Особливості організації та проведення переговорів. Ділова гра «Переговори щодо співпраці компанії «Шел» та уряду України».
- Підготовка дипломатичної документації. Особливості дипломатичної мови та слово обертів.

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни: Методичні рекомендації до семінарських та практичних занять, самостійної роботи, виконання індивідуальних науково-дослідницьких завдань / укл. В.В. Резніков. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – 48 с. Режим доступу: <http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:771027/Source:default>

4. Завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт): Методичні рекомендації до семінарських та практичних занять, самостійної роботи, виконання індивідуальних науково-дослідницьких завдань / укл. В.В. Резніков. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – 48 с. Режим доступу: <http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:771027/Source:default>